

TITUS

*Om å utføre
misjonsbefalingen når noen er
vanskelige å gjøre til disipler*

Disippelgjøring
Lederskap
Kristen livsstil
Kjønnsroller
Bibeltolkning

Hvem var Titus?

- ❖ 2 Korinterbrev:
 - ❖ 7:13-15: ble glad, stor kjærlighet for korinterne
 - ❖ 8:17: sendt til Korint for å ordne opp, ivrig
 - ❖ 8:23: Paulus' medhjelper og medarbeider i Korint
- ❖ Gal 2:3 - greker

Søkeresultat

Vers	Tekstutdrag
2 Kor 2,13	Likevel var jeg urolig fordi jeg ikke fant Titus , min bror. Derfor tok je...
2 Kor 7,6	Men Gud, som trøster de ydmyke, ga oss nytt mot da Titus kom.
2 Kor 7,13	Alt dette ga oss nytt mot. Og en enda større glede var det å se Titus så ...
2 Kor 7,14	Så når jeg har rost dere overfor ham, har jeg ikke fått urett. Nei, vi ha...
2 Kor 8,6	Derfor ba vi Titus om å gjøre ferdig den gaven som han allerede hadde beg...
2 Kor 8,16	Gud være takk som har vakt denne iver for dere i Titus' hjerte.
2 Kor 8,23	Når det gjelder Titus , så husk at han er min medhjelper og medarbeider ho...
2 Kor 12,18	Jeg ba Titus reise og sendte en annen bror med ham. Har Titus utnyttet de...
Gal 2,1	Fjorten år senere reiste jeg igjen opp til Jerusalem, sammen med Barnabas...
Gal 2,3	Men ikke engang Titus , som var med meg, og som er greker, ble tvunget til...
2 Tim 4,10	For Demas forlot meg fordi han fikk den nåværende verden kjær. Han har dr...
Tit 1,4	Jeg hilser Titus , mitt ektefødte barn i vår felles tro: Nåde og fred fra ...

12 treff for 'titus'

Når var Paulus på Kreta?

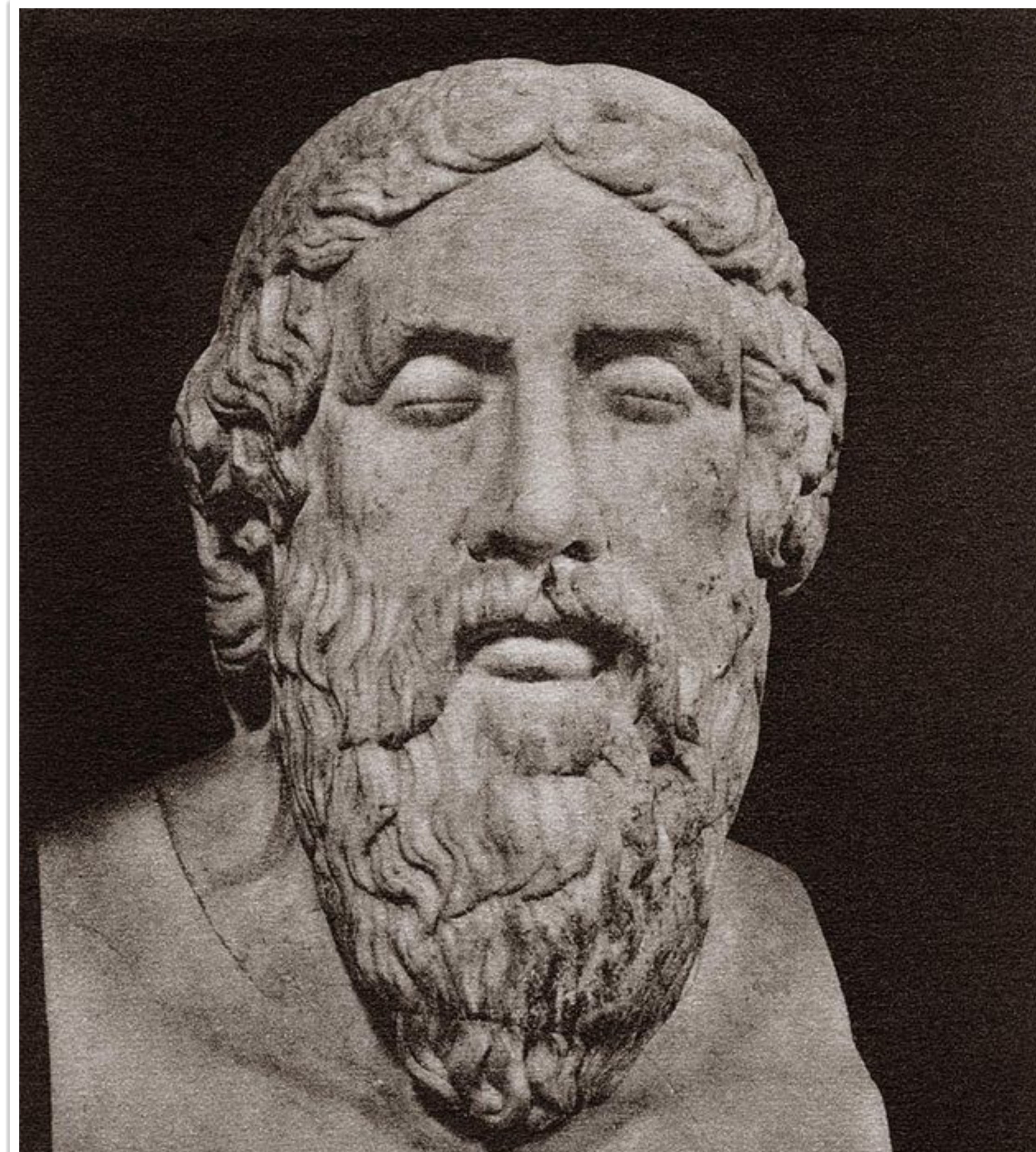
- ❖ Flm 22, Fil 1:24-26, 2:24 - han forventer å bli løslatt fra fengselet (Roma 60-62?)
- ❖ 1 Klemens 5:6 (96 e.Kr.): "etter å ha undervist rettferdighet i hele verden og kommet til den fjerneste grensen i Vest..."
- ❖ Det muratoriske fragment (ca. 170 e.Kr.), Peters gjerninger (150-200): Paulus dro til Spania etter Apg 28
- ❖ Paulus' gjerninger (ca 170-190): Paulus dro til Roma (igjen) via en annen rute enn den som beskrives i Apg.
- ❖ Dro på en "4. misjonsreise" etter år 62?
- ❖ Titus i så fall skrevet 63-64 e.Kr.
- ❖ (Alternativt år 57-58: Tit 3:12 = Apg 20:1-3 = 1 Kor 16:5-7)

Historisk bakgrunn fra brevet

- 1:5 - Oppdrag: 1) Ordne det som fremdeles var ugjort og 2) innsette eldste i hver by.
- 1:10-11: Det finnes mange "gjenstridige pratmakere", spesielt jøder, som forvirrer andre (fører vill). De fører ulykke over hele familier, underviser "en forkastelig lære" for pengenes skyld.
- 1:12-13: Kreterne levde opp til ryktet sitt med å være "løgnere, onde villdyr, glupske og late" og måtte derfor irettesettes.
- 1:14 - "jødiske myter og bud" gitt av "mennesker som har vendt seg bort fra sannheten"
- 3:9 - "Tåpelige stridsspørsmål og slektstavler og strid og krangel om spørsmål i loven" ser ut til å ha vært en del av problemet.

Epimenides av Knossos (6. årh. f.Kr.)

1:12-13

Epimenides av Knossos (6. årh. f.Kr.)

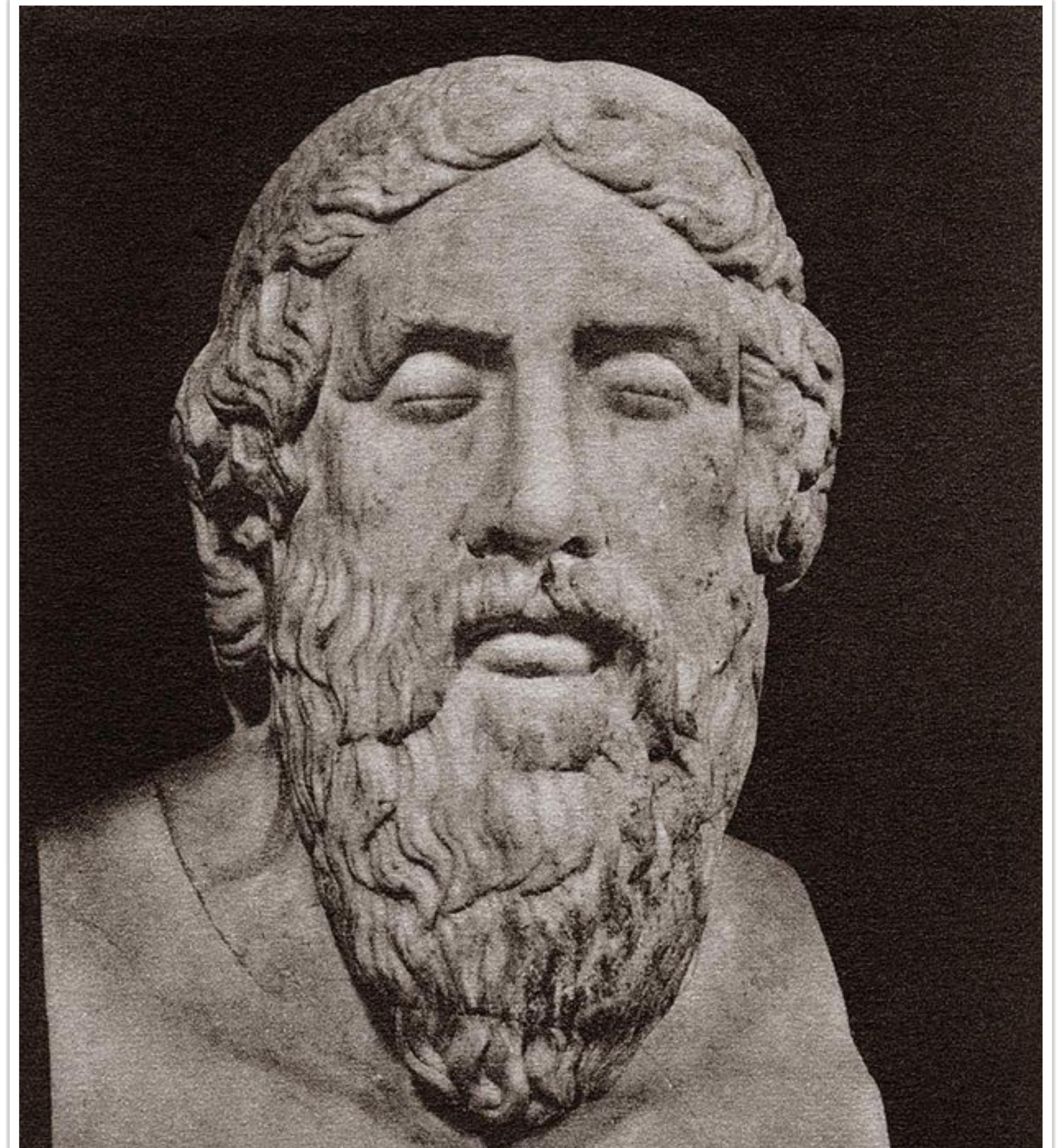
1:12-13

Epimenides av Knossos (6. årh. f.Kr.)

1:12-13

- ❖ v. 12: *En av deres egne, en profet, har sagt: "Kreterne er alltid løgnere, onde villdyr, glupske og late!"*
- ❖ *Ble ofte brukt om kretere på Paulus' tid.*
- ❖ v. 13: *Dette vitnesbyrdet er sant. Derfor skal du vise dem strengt til rette, så de kan bli sunne i troen.*

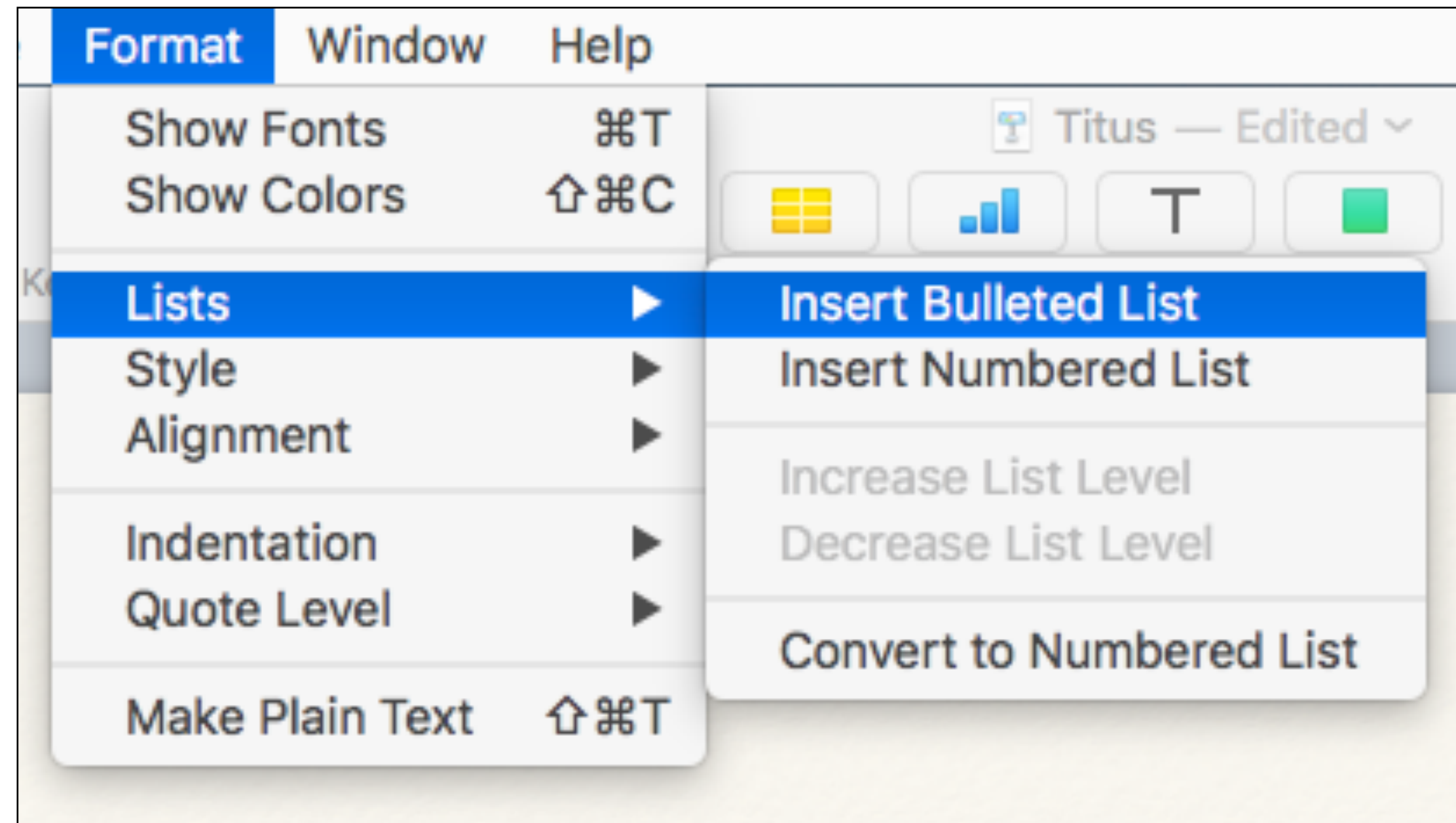
Historisk bakgrunn fra andre kilder

- "Løgnere":
 - ▶ mente de fleste gudene (spes. Zevs) opprinnelig var kretere som hadde blitt guder, og at Zevs var begravd på Kreta. Avvek fra mainstream gresk mytologi når de sa at Zevs hadde dødd.
 - ▶ Zevs jugde seg fram i livet, og det var naturlig å ta etter gudene.
 - ▶ 'kretizo': å lyve
 - ▶ Ære over sannhet
- "Onde villdyr":
 - ▶ Noen grekere rangerte kreterne blant de tre villeste/voldeligste folkeslagene på jorden.
 - ▶ Selv Epimenides spøkte om at mangelen på ville dyr på Kreta ble erstattet av menneskene.
 - ▶ Intern kriging mellom byene
 - ▶ Sjørøveri
- Kjent for å være grådige og selvsentrerte. Lett å rekruttere som leiesoldater pga dette.
- Seksuell umoral (bl.a. ved å ta etter Zevs)

Oldtidens brevstruktur

- ❖ Avsender (1:1)
- ❖ Mottager (1:4) (Åpning 1:1-4)
- ❖ Hilsen (1:4)
- ❖ Takkebønn (ikke i Titus)
- ❖ Hoveddel (1:5 - 3:11)
- ❖ Avslutning (3:12-15)

Lister...

Hvem/lister

- ❖ eldste/tilsynsmann (1:6-9)
- ❖ vranglærere (1:10-16)
- ❖ eldre menn (2:1-2)
- ❖ eldre kvinner (2:3-4)
- ❖ unge kvinner (2:4-5)
- ❖ unge menn (2:6-7a)
- ❖ Titus selv (2:7b-8)
- ❖ slaver (2:9-10)

Struktur

- ❖ åpning (1:1-4)
- ❖ formaninger (1:5 - 2:10): *ordne og innsette*
- ❖ teologi (2:11-14): *nåden oppdrar oss*
- ❖ formaninger (2:15 - 3:2): *gjør alt som er godt*
- ❖ teologi (3:3-7): *han frelste oss*
- ❖ formaninger (3:8-11): *gjør gode gjerninger*
- ❖ avslutning (3:12-15)

Bindeord

"De skal oppføre seg, **for** Guds nåde oppdrar oss!"

"For"

"**Dette** skal du forkynne - **og** formane og vise til rette."

"Dette...og"

"De skal gjøre alt som er godt, **for** vi levde i ondskap, men Gud frelste oss!"

"For"

"Dette...så"

"Innprent **dette**, **så** de blir ivrige etter å gjøre gode gjerninger."

❖ åpning (1:1-4)

❖ formaninger (1:5 - 2:10): *ordne og innsette*

❖ teologi (2:11-14): *nåden oppdrar oss*

❖ formaninger (2:15 - 3:2): *gjør alt som er godt*

❖ teologi (3:3-7): *han frelste oss*

❖ formaninger (3:8-11): *gjør gode gjerninger*

❖ avslutning (3:12-15)

Hva sier dette oss?

"De skal oppføre seg, **for**
Guds nåde oppdrar oss!"

"**Dette** skal du forkynne - **og**
formane og vise til rette."

"De skal gjøre alt som er
godt, **for** vi levde i ondskap,
men *Gud frelste oss!*"

"Innprent **dette**, **så** de blir ivrige
etter å gjøre gode gjerninger.

- At teologi og formaninger henger sammen. Det er en dobbelthet i Paulus sin veiledning.
- Guds nåde og frelsen går hånd i hånd med rett livsstil.
- Når vi forstår evangeliet, blir vi ivrige etter å gjøre gode gjerninger (innprenting av evangeliet fører til en iver).
- Nåden oppdrar oss, men vi trenger også å bli fortalt det - to viktige sider.

"De skal oppføre seg, **for**
Guds nåde oppdrar oss!"

"For"

"**Dette** skal du forkynne - **og**
formane og vise til rette."

"Dette...og"

"De skal gjøre alt som er
godt, **for** vi levde i ondskap,
men *Gud frelste oss!*"

"For"

"Dette...så"

"Innprent **dette, så** de blir ivrige
etter å gjøre gode gjerninger."

❖ åpning (1:1-4)

❖ formaninger (1:5 - 2:10): *ordne og innsette*

❖ teologi (2:11-14): *nåden oppdrar oss*

❖ formaninger (2:15 - 3:2): *gjør alt som er godt*

❖ teologi (3:3-7): *han frelste oss*

❖ formaninger (3:8-11): *gjør gode gjerninger*

❖ avslutning (3:12-15)

Åpning (1:1-4)

Paulus, Guds tjener og Jesu Kristi apostel - utsendt for å føre Guds utvalgte til tro og til erkjennelse av den sannhet som gir **gudsfrykt** og **håp** om **evig liv**. Dette livet har Gud, som ikke kan lyve, gitt løfte om fra evighet av, og da tiden var inne, **åpenbarte** han sitt ord i det budskapet som er betrodd meg etter befaling fra Gud, vår **frelser**.

- ❖ formaninger (1:5 - 2:10): *ordne og innsette*
- ❖ teologi (2:11-14): *nåden oppdrar oss*
- ❖ formaninger (2:15 - 3:2): *gjør alt som er godt*
- ❖ teologi (3:3-7): *han frelste oss*
- ❖ formaninger (3:8-11): *gjør gode gjerninger*
- ❖ avslutning (3:12-15)

Eldste/tilsynsmann (1:6-9)

- ❖ ikke være noe å utsette på (2x)
- ❖ én kvinnes mann
- ❖ barna hans må være troende, ikke trassige og ikke kunne beskyldes for å leve vilt og utsvevende.
- ❖ ikke være egenrådig
- ❖ ikke bråsinnt
- ❖ ikke drikkfeldig
- ❖ ikke voldelig
- ❖ ikke ute etter skammelig vinning
- ❖ gjestfri
- ❖ godhjertet
- ❖ forstandig
- ❖ rettskaffen
- ❖ gudfryktig
- ❖ herre over seg selv
- ❖ må holde seg til det troverdige ord

“én kvinnes mann” (1:6)

1. Ikke polygamist

- ❖ Lovlig i jødedommen, men monogami var vanlig spesielt utenfor Israel.
- ❖ Forbudt av romersk lov.
- ❖ Hvorfor skulle Paulus da trenge å nevne det (selv om han uansett var imot det)?
- ❖ Trolig ikke dette Paulus mener

2. Ikke gjengift

- ❖ ‘Én manns kone’ om enker over 60 år i 1 Tim 5:9.
- ❖ Paulus sier at yngre enker skal gifte seg igjen (1 Tim 5:14).
- ❖ ‘Én manns kone’ betydde trolig ikke ‘gift med kun én mann i løpet av livet’ når det gjelder enker. ‘Én kvinnes mann’ hadde trolig heller ikke den betydningen.
- ❖ Men gjaldt det uansett om man var enkemann eller skilt?

3. Trofast i ekteskapet

- ❖ Inskripsjonen ‘én manns kone’ forekommer mest på gravstøtter til kvinner som blir æret av sin enkemann.
- ❖ Å være gift bare én gang i løpet av livet finnes ikke som et krav for ledere i oldtiden, og er reservert mest for kvinner. Men idealet med ekteskapelig trofasthet kreves ofte av ledere.
- ❖ Trolig legger Paulus vekt på at de bør være trofaste ektefeller

Eldste/tilsynsmann (1:6-9)

- ❖ ikke være noe å utsette på
 - ❖ én kvinnes mann
 - ❖ barna hans må være troende, ikke trassige og ikke kunne beskyldes for å leve vilt og utsvevende.
 - ❖ ikke være egenrådig
 - ❖ ikke bråsinnt
 - ❖ ikke drikkfeldig
 - ❖ ikke voldelig
 - ❖ ikke ute etter skammelig vinning
 - ❖ gjestfri
 - ❖ godhjertet
 - ❖ forstandig
 - ❖ rettskaffen
 - ❖ gudfryktig
 - ❖ herre over seg selv
 - ❖ må holde seg til det troverdige ord
- ()
- *Viktig i kulturen*
 - *Respektabel*
 - *Storfamilier*
 - *Autoritet så lenge de levde*

Eldste (1:6-9)

Vranglærerne (1:10-16)

Troende barn uten dårlig rykte (1:6)

Fører ulykke over hele familier (1:11)

Ikke brå sint eller voldsom (1:7)

Villdyr (1:12)

Ikke drikkfeldig (1:7), herre over seg selv (1:8)

Glupske og late (1:12)

Ikke ute etter skammelig vinning (1:7)

Ute etter skammelig vinning (1:11)

Godhjertet (1:8)

Onde (1:12), ute av stand til å gjøre noe godt (1:16)

Gudfryktig (1:8)

Fornekter Gud med det de gjør (1:16)

Holde seg til det troverdige ord som samsvarer med læren (1:9)

Sprer forkastelig lære (1:11), opptatt av jødiske myter og bud, vendt seg bort fra sannheten (1:14)

Kunne veilede og vise til rette motstandere (1:9)

Trenger å bli stoppet og vist til rette (1:11, 13)

Store spørsmål (uten svar)

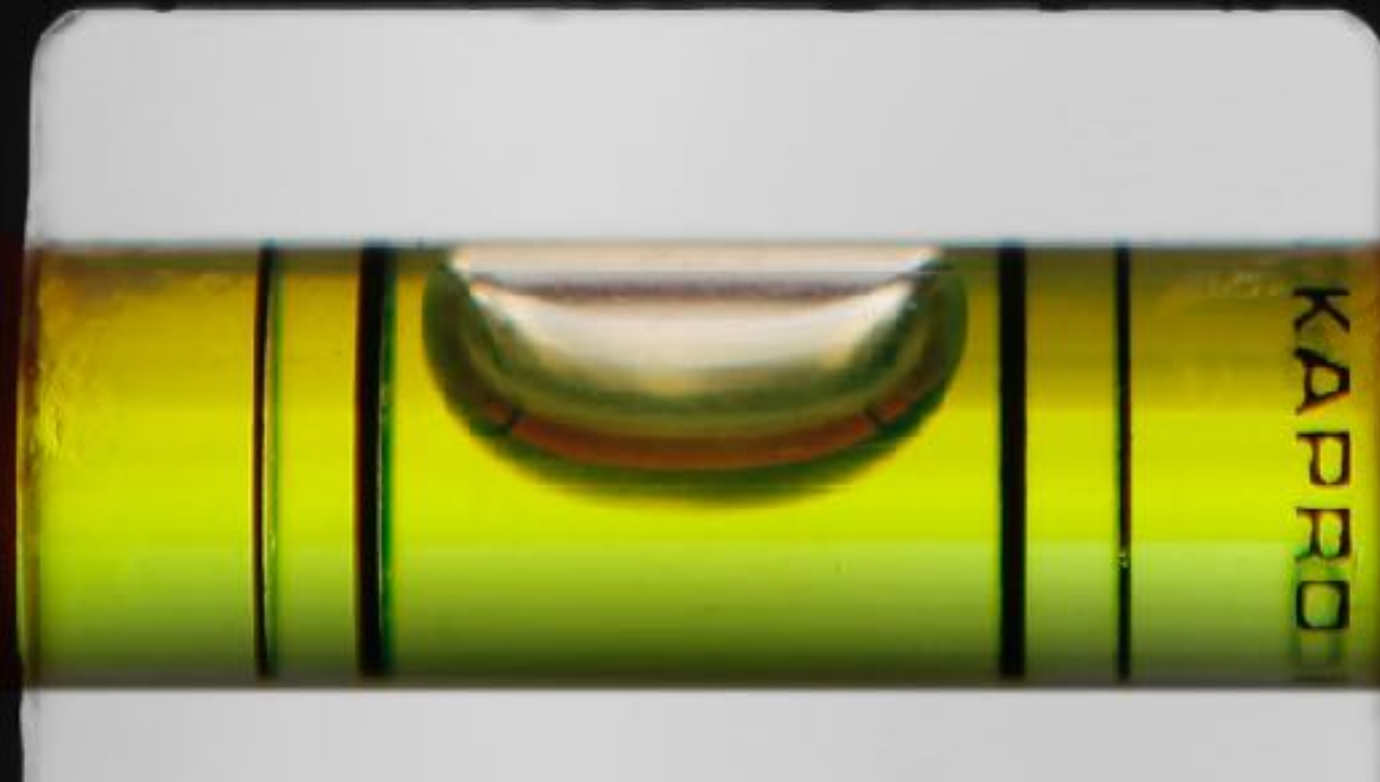
- ❖ Hvis den historiske bakgrunnen hadde innflytelse på hva Paulus skrev, hva betyr dette for vår anvendelse?
- ❖ Paulus så trolig ikke for seg kvinnelige eldste pga sin kultur. Er vi da for alltid bundet av hans kultur, eller er det en teologisk grunn til at eldste skal være menn? Hva hadde han skrevet i dag?
- ❖ Hvordan bruker vi Bibelen? Hvis noe nevnes, må det da følges i detalj? Hva med det som da ikke nevnes? Er vi nødt til å gjøre ting slik Paulus gjorde det?
- ❖ Hvordan kan vi unngå å gjøre Bibelen irrelevant med slike spørsmål?

Det kristne idealet (2:1-10)

- ❖ 2,1-5: Eldre menn, eldre kvinner og yngre kvinner
- ❖ 2,6-8: Yngre menn
- ❖ 2,9-10: Slaver

- ❖ Bindeordene viser resultatet - og hensikten:
 - ❖ v. 5: slik at Guds ord ikke blir spottet (*Guds ord = evangeliet*)
 - ❖ v. 8: så enhver motstander blir til skamme fordi han ikke har noe vondt å si om oss
 - ❖ v. 10: så de i ett og alt kan gjøre Gud vår frelsers lære attraktiv (NIV) (*ESV: so that in everything they may adorn the doctrine of God our Savior.*)

Bryte sosiale skikker —>
anklager om at kristendommen
forstyrret samfunnsordenen —>
evangeliet får dårlig rykte og
færre kommer til tro

Hvis kristne norske kvinner i dag ikke tar ansvar for hjemmet og ikke underordner seg sine menn, vil det ha noe å si for evangeliets rykte?

Nåden oppdrar oss (2:11-14)

- ❖ Bindeord: **for** (v. 11)
- ❖ Guds nåde gjør det mulig å leve etter v. 2-10.
- ❖ Nåden er kilden til det kristne livet, og en mal for hvordan vi skal leve.
- ❖ Leve forstandig, rettskaffent og gudfryktig = med iver gjøre gode gjerninger
- ❖ Mellom Jesu 1. og 2. komme oppdras vi av nåden

Gjentatt ord: frelser

2:13 - "vår store Gud og
frelser Kristus Jesus"
— *kaller han Jesus Gud her?*

frelser: 1:3, 1:4, 2:10, 2:13, 3:4, 3:6

- "Gud vår frelser" (1:3, 2:10, 3:4)
- "Jesus Kristus vår frelser" (1:4, 2:13, 3:6)

Hvorfor legge vekt på Jesu
guddommelighet?

Zevs vs. Jesus? Mennesket som
ble en gud vs. Gud som ble
menneske

*Understreker frelsen for at de
skal forstå hva Gud har gjort, og
dermed leve gudfryktige liv i
takknemlighet.*

Han frelste oss (3:3-7)

Vi selv en gang:

- var uforstandige og ulydige
- fór vill og var slaver av alle slags begjær og lyster
- levde i ondskap og misunnelse
- ble hatet og hatet hverandre

Men:

- fordi han er god
- fordi han elsker menneskene
- ikke pga våre rettfærdige gjerninger
- fordi han er barmhertig
- frelste han oss

Badet som gjenføder og fornyer (3:5-6)

1. Han frelste oss ved dåpen? (fotnote NO11)

- 1) 'fornyelse' og 'gjenfødelse' synonymmer, eller 2) 'fornyelse' forklarer 'gjenfødelse'
- "Som han så rikelig har øst ut over oss"? Badet eller Ånden?

2. En metafor for åndelig renselse?

- 'Gjenfødelse' og 'fornyelse' er metaforer for det samme: Det Den hellige ånd gjør i oss.

- Esek 36:25-27: Paralleller mellom vann og Ånden.
- Joel 3:1, Esek 47:1-5 —> Joh 7:37-39
- 1 Kor 6:11 (*latt dere vaske rene*)
- 1 Kor 12:13 - (*med én Ånd ble vi alle døpt, vi har alle fått én Ånd å drikke*)

3. Begge deler: Dåpen pga det den representerer?

- ❖ Dåp symboliserer at man kommer til tro. Dåpen er et tegn på gjenfødelse, men ikke nødvendig for å bli født på ny.

Evangeliet —> gode gjerninger (3:8)

- ❖ Innprenting av evangeliet (som forklart i v. 3-7) fører til at de som tror på Gud blir ivrige etter å gjøre gode gjerninger!
- ❖ Samme poeng som i 2:12 og 14.

Gjentatt ord: gjerninger/gjøre

- ❖ 1:16 - De urene/vantro fornekter Gud med det de gjør
- ❖ 1:16 - De urene/vantro er ute av stand til å gjøre noe godt
- ❖ 2:7 - Titus skal være et forbilde i gode gjerninger (— så ingen kan ha noe vondt å si)
- ❖ 2:14 - Jesus løser oss fra urett og renser oss så vi kan være hans folk som med iver gjør gode gjerninger
- ❖ 3:5 - Gud frelste oss ikke pga våre rettferdige gjerninger
- ❖ 3:8 - Evangeliet gjør de som tror ivrige etter å gjøre gode gjerninger (— som er godt og gagnlig for menneskene)
- ❖ 3:14 - Våre egne folk må lære å gjøre gode gjerninger (— og hjelpe der det trengs) som frukt

Livsstilen er viktig fordi den viser at de vantro fornekter Gud selv om de kanskje sier noe annet.

På samme måte skal kristnes livsstil bekrefte at vi kjenner Gud.

Gode gjerninger og kristen livsstil

1. Jesus frelste oss så vi kan være hans folk som med iver gjør gode gjerninger (2:14, 3:8).
2. Vi er ikke frelst pga våre gode gjerninger (3:5), men gode gjerninger hører med og er en følge av frelsen (3:8).
3. Det er Guds nåde som oppdrar oss til å leve rett (2:12).
4. Gode gjerninger er evangelisering:
 - så ikke evangeliet skal bli spottet (2:5)
 - så ingen skal kunne si noe ondt om oss (2:8)
 - så evangeliet kan bli attraktivt (2:10)

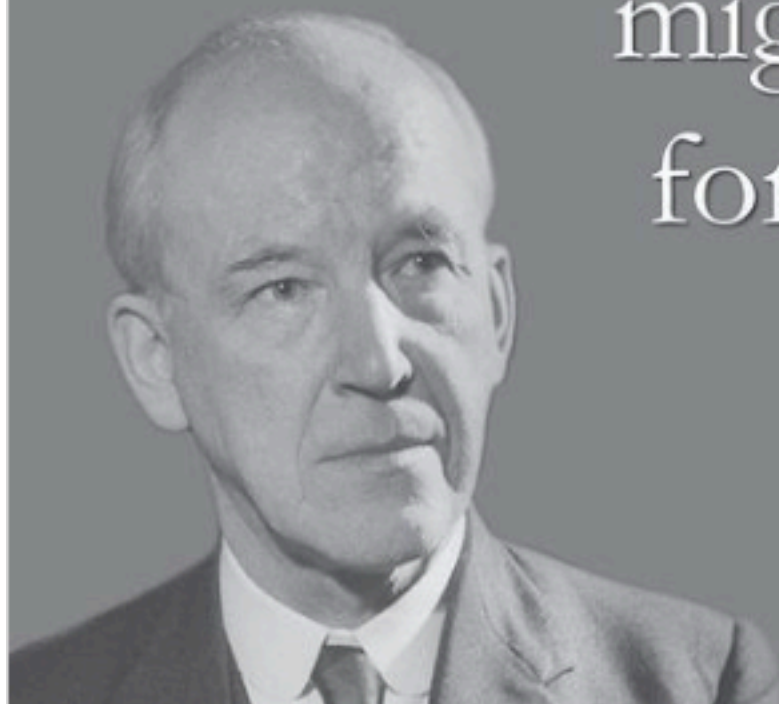
Francis Schaeffer:

**Biblical orthodoxy without
compassion is surely the
ugliest thing in the world.**

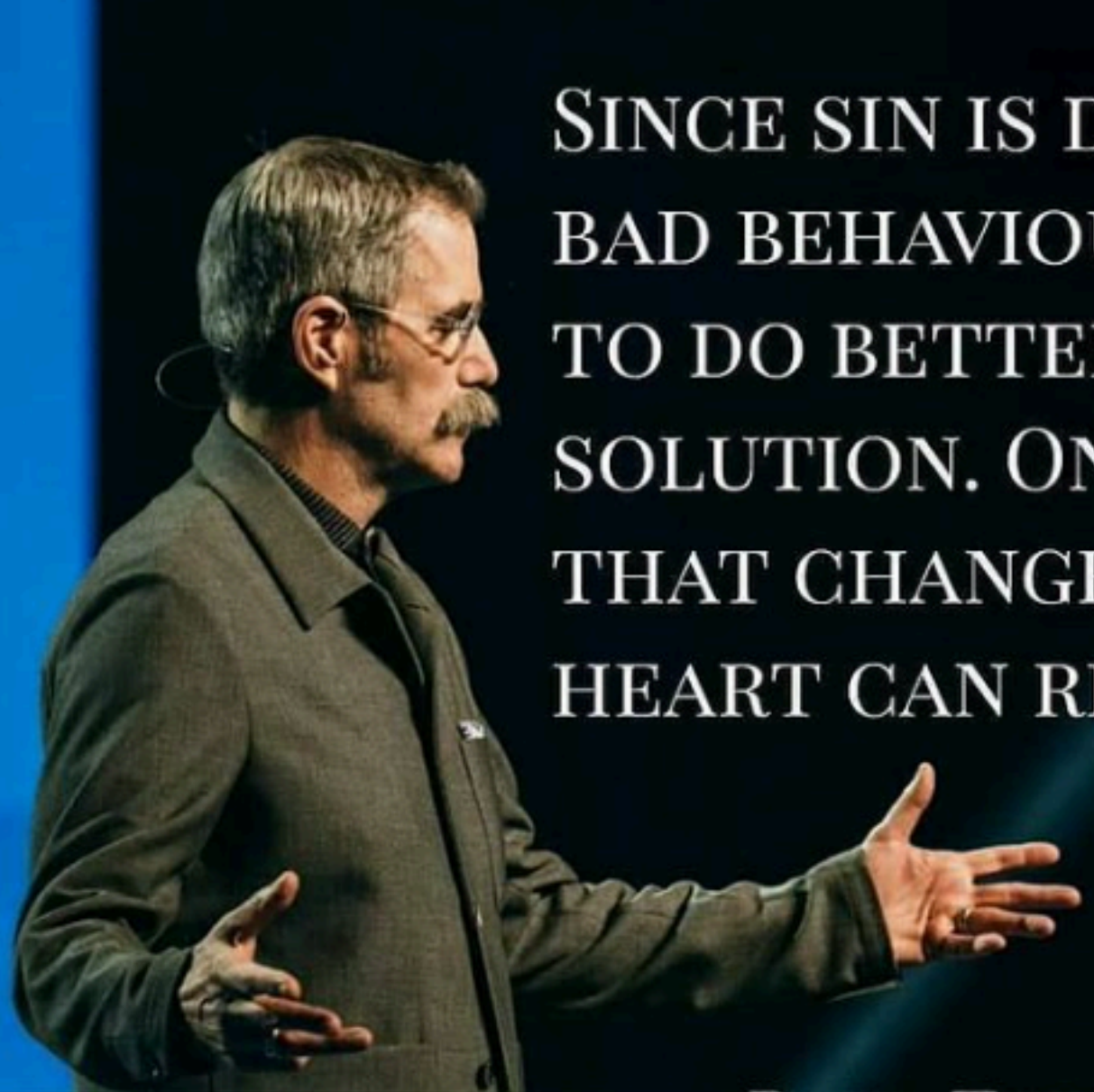

Your sanctification is governed
by your view of the cross.
You do not say that the cross
is only about justification (...)

No. The cross governs
sanctification. It is the
mightiest argument
for sanctification.

Martyn Lloyd-Jones

A photograph of Paul Tripp, a man with a mustache and glasses, wearing a dark jacket, speaking and gesturing with his hands. The background is dark with a blue light effect.

SINCE SIN IS DEEPER THAN
BAD BEHAVIOUR, TRYING
TO DO BETTER ISN'T A
SOLUTION. ONLY GRACE
THAT CHANGES THE
HEART CAN RESCUE US.

reformed_doctrine PAUL TRIPP

Lev!

1. Hvis vi sliter med å leve rett, kan det være at det vi trenger er en dypere forståelse av evangeliet og hva Jesus har reddet oss fra - framfor bud og regler? *Hvis kreterne kunne forandres, så er det håp for oss også.*
2. Fokuserer vi like mye på Jesus og evangeliet i disippelgjøring og rettleiding som det Paulus gjør? Og er vi samtidig like klare i formaningene som han er?
3. Hva slags gode gjerninger kan vi gjøre slik at evangeliet blir mer attraktivt?
Vær konkret.